

Halkların kardeşliği belirlemesi dünya sosyalist hareketinin temelsiz inançlarından birisidir. Sanırım ilk olarak “dünya işçileri ve ezilen halklar birleşin” sloganıyla birlikte gündeme gelmiştir.

Temeli şöyledir: değişik ülkelerin işçileri ve halkları arasında çıkar çelişkisi yoktur. O halde birleşebilmeleri gerekir.

20. yüzyıl tarihi kısa süren ve sınırlı birliktelikler dışında bunun gerçekleşmediğini gösterdi.

İki dünya savaşı ve çok sayıdaki küçük savaşta işçiler ülkelerinin ordularında birbirlerine karşı savaştılar. Aynısını halklar da yaptı.

Pek bilinmez ama ne kadar tekrarlansa azdır:

19. yüzyılda ve 20. yüzyılın ortalarına kadar İngiltere’den sonra ikinci büyük sömürge imparatorluğuna sahip olan Fransa, sömürge bir ülkedeki ulusal kurtuluş hareketini bastırmak için yine sömürgesi olan başka bir ülkenin askerlerini kullanmıştır. Mesela Vietnam ulusal kurtuluş savaşının ilk döneminde Fransa ordusunun yüzde 20 kadarını Senegalli askerler oluşturuyordu.

Fransa aynı uygulamayı başka ülkelerde de yapmıştır.

Hindistan’daki bağımsızlık mücadelesi sırasında İngiliz ordusunun önemli bölümünü Hintli askerler oluşturuyor ve kendi ülkelerinin insanlarına karşı savaşıyorlardı.

Bilmediğim benzer örnekler de mutlaka vardır.

Kitlelerin tarihlerini ve bu tarih sürecinde oluşan kimliklerini dikkate almazsanız, “ekonomik temelli sınıfsal analiz” ile yetinirseniz, sürekli hüsrana yaşarsınız.

Ekonomik olarak farklı ülkelerin işçileri ve halkları arasında önemli çelişki bulunmadığına inanılır ve buradan hareketle de birlik ve kardeşlik beklenir ama gerçekleşmez.

Kaldı ki, çok sayıda ülkede başka ülkelerden gelen işçiler çalışıyor. Bu işçilerle, eskiden beri bu ülkede yaşayan –yerli ve göçmen- işçiler arasındaki ilişkiye bakarsanız, hiç de iyi olmadığını görürsünüz. İşçi sınıfı kardeşliği en fazla sendikal düzeyde gerçekleşir, ilerisine gitmez.

Marksizmin doğduğu, işçi sınıfı hareketinin en fazla geliştiği Batı Avrupa ülkelerinde kıta çapında genel grev yaşanmadı. Dayanışma grevleri bile olmadı.

İspanya, Almanya ve Polonya’da bulunan Opel fabrikalarında bir ülkede greve gidildiğinde diğer ülkedeki işçiler –sendikacı demeçleri dışında- dayanışma göstermediler.

Son 30 yılda Avrupa çapında eylemleri yapan bir işçi sınıfı örgütü değil, ATTAC idi.

Kitaplardan alıntı yaparak değil, gerçeklere bakarak konuşmak gerekir.

Halklar kardeş değildir. Kardeş yapılırlarsa, kardeş olurlar ve bu kardeşliğin de sürekli yenilenmesi gerekir.

Yugoslavya’yı birlikte kuran üç halkın –Sırlar, Hırvatlar ve Slovenler- yıllarca birlikte yaşadıkları sonra aralarında yaşanan sorunları ve savaşları biliyoruz.

Balkanlardaki halklar arasındaki sorunlar Ortadoğu'dakinden ileridedir.

Afrika'da benzer sorun fazlasıyla vardır ama çoğunu duymuyoruz.

Halkların kardeşliği, benzetme yapılacak olura, evlilik gibidir.

Kadın ve erkeğin anlaşarak evlendikten diyelim 15-20 yıl sonraki durumları başlangıçtaki gibi olmayabilir, ayrılık gündeme gelebilir. Başlangıçta anlaşıyor olmak, aradan zaman geçtikten sonra da anlaşmayı gerektirmez. Kadın ve erkek farklı yönlerde gelişmiş ve yabancılaşmış olabilirler.

Halklar arasındaki ilişki de böyledir. Sürekli geliştirilmek, aksaklıkları onarılmak zorundadır.

Bu aksaklıkların önde gelen nedenlerinden birisi de tarih hatırlamalarıdır. Yıllar önce A halkıyla B halkı arasında kötü bir olay yaşanmış olabilir. Üzerinde konuşulmuş, tartışılmış ve çözümlendiği sanılan sorun yeniden gündeme gelebilir. Aynı sorunun farklı şartlarda yeniden üzerinde durulması gerekebilir. Denilebilir ki, bazı tarihsel sorunlar kalıcı olarak çözülemezler. Sürekli olarak yeniden çözülmeleri gerekir.

Örnek olarak –tek örnek değildir- Kosova savaşında yaşanan yenilgiyi 600. yılında büyük bir kitlesel gösteride anan ve “Büyük Sırbistan mutlaka kurulacaktır” diyen Miloseviç verilebilir. Aradan 600 yıl geçmiş ama unutulmamış.

Benzer gösterilerden birisine katılan bir işçinin sözleri de aydınlatıcıdır: “Buraya işçi olarak geldim, Sırp olarak dönüyorum.”

İşçilikten Sırplaşmaya geçen tek örnek olmasa gerektir.

Benzer örnekler çok sayıda ülkede vardır.

İşçiler ve halklar arasındaki sorunlar sürekli olarak yeniden ve yeniden çözülmek zorundadırlar.